

УДК 616.853-053.2-07-085.21

СУХОНОСОВА О.Ю., ГАСЮК Г.І.

Харківська медична академія післядипломної освіти

АНАЛІЗ ПОШИРЕНOSTІ ЕПІЛЕПСІЇ ТА ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА НЕЇ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Резюме. У статті подано результати епідеміологічного дослідження захворюваності на епілепсію, її різні клінічні форми та аналіз причин і структури інвалідності в дітей, хворих на епілепсію, в Харківській області.

Ключові слова: епілепсія, епідеміологія, діти.

Епілепсія та епілептичні синдроми є однією з найактуальніших проблем дитячої неврології. Поширеність епілепсії в популяції дорівнює 0,5–1 % [1, 3–5, 10, 11]. Захворюваність на епілепсію становить від 41 до 83 випадків на 100 000 дитячого населення, з максимумом серед дітей першого року життя — від 199 до 233 випадків на 100 000 [2, 6–9, 13–15].

В останні роки в Україні спостерігається зростання показника поширеності хвороб нервової системи в дітей віком від 0 до 17 років. Епілепсія посідає третє місце за поширеністю серед хвороб нервової системи в Україні [12, 16]. Ці показники, як і раніше, нижчі за світові, що свідчить про те, що ця патологія недостатньо виявляється в педіатричній практиці. Враховуючи ці факти, Головне управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації та Харківська філія Української протиепілептичної ліги вирішили провести епідеміологічне дослідження захворюваності на епілепсію, її різні клінічні форми, та проаналізувати причини та структуру інвалідності в дітей, хворих на епілепсію.

Під нашим наглядом перебувала 1301 дитина віком від 1 місяця до 17 років із діагнозом епілепсії. Були проведені клініко-неврологічне дослідження, електроенцефалографія (ЕЕГ), у разі необхідності ЕЕГ зі спектральним аналізом, ЕЕГ сну, ЕЕГ з відеомоніторингом, нейросонографія (НСГ), магнітно-резонансна томографія (МРТ) головного мозку, лабораторні методи дослідження із контролем

метаболических порушень, консультації суміжних спеціалістів. Збір матеріалу проводився шляхом заповнення розробленої формалізованої карти.

У Харківській області показник поширеності епілепсії й епілептичних синдромів у 2011 році — 3,13 ‰ (1301 дитина), що становить 2,84 % від кількості усіх зареєстрованих хвороб. Порівняємо з попередніми роками: у 2010 році — 3,27 ‰ (1371 дитина), що становило 2,9 % від кількості усіх зареєстрованих хвороб, у 2009 році — 3,5 ‰ (1489 дітей), що становило 3,08 % від кількості усіх зареєстрованих хвороб. Тенденцію до зниження показника поширеності епілепсії й епілептичних синдромів можна пояснити покращенням обізнаності лікарів — не тільки дитячих неврологів, а й сімейних лікарів, педіатрів щодо цієї проблеми, проведенням диференціальної діагностики між пароксизмальними станами епілептичного та іншого генезу в дітей, циклом лекцій, запланованим Головним управлінням охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації і проведеним співробітниками кафедри невропатології та дитячої неврології Харківської медичної академії післядипломної освіти. Завдяки цим заходам покращилось виявлення захворюваності на епілепсію та епілептичні синдроми серед дітей першого року життя. Розподіл хворих за віком та статтю наведено в табл. 1.

З табл. 1 видно, що поширеність найбільша у хлопчиків до 6 років, а в дівчаток — у віці 14–17 років.

Таблиця 1. Розподіл хворих за віком та статтю

Вік	Дівчатка		Хлопчики		Усього	
	Кількість хворих	%	Кількість хворих	%	Кількість хворих	%
1 міс. — 1 рік	34	49	35	51	69	5
1–6 років	121	46	141	54	262	20
6–14 років	208	52	193	48	401	31
14–17 років	324	57	245	43	569	44
	687	53	614	47	1301	100

Таблиця 2. Розподіл хворих із різними видами епілепсії за статтю

Форма епілепсії	Дівчатка		Хлопчики		Усього	
	Кількість хворих	%	Кількість хворих	%	Кількість хворих	%
Симптоматичні	385	48	408	52	793	61
Ідіопатичні	251	71	101	29	352	27
Криптогенні	51	32	105	68	156	12
	687		614		1301	100

Симптоматичні форми епілепсії відмічалися у 61 % хворих, ідіопатичні — у 27 %, криптогенні — у 12 % випадків.

Розподіл різних форм епілепсій подано в табл. 2, із якої видно, що симптоматична епілепсія спостерігається однаково часто в хлопчиків та дівчаток, ідіопатичні форми частіше зустрічаються в дівчаток, а криптогенні — у хлопчиків.

Етіологічні чинники симптоматичної епілепсії розподілилися так: перинатальні ураження ЦНС — 48 %, вроджені аномалії ЦНС — 4 %, нейроінфекції — 8 %, ЧМТ — 14 %, новоутворення головного мозку — 2 %, факоматози — 1 %.

Захворюваність на епілепсію та епілептичні синдроми у Харківській області у 2011 році становить 53,9 ‰ (224 дитини), найвищий показник серед дітей до 1 року — 65 дітей, що обумовлено тяжкими перинатальними ураженнями ЦНС, вродженими вадами розвитку ЦНС та генетичними захворюваннями.

Частка інвалідів, інвалідність яких пов'язана з епілепсією, становить 12,0 ‰ (499 дітей). Але ще є категорія дітей-інвалідів, у яких відмічаються симптоматичні форми епілепсії і які є інвалідами з приводу основних захворювань, таких, наприклад, як дитячий церебральний параліч, новоутворення, факоматози та інші. Діти з когнітивними та поведінковими порушеннями перебувають під наглядом у психіатрів. Первинна інвалідність з приводу епілепсії у 2009 році становила 1,17 ‰ (50 дітей), у 2010 році — 1,3 ‰ (54 дитини), у 2011 році — 1,1 ‰ (45 дітей).

Таким чином, вивчення поширеності та особливостей клінічного перебігу епілепсії залежно від статі й віку важливе для точної діагностики захворювання та формування як тактики лікування, так і профілактики розвитку когнітивних порушень, соціальної дезадаптації, що дозволить покращити якість життя та знизити інвалідизацію хворих на епілепсію.

рювання та формування як тактики лікування, так і профілактики розвитку когнітивних порушень, соціальної дезадаптації, що дозволить покращити якість життя та знизити інвалідизацію хворих на епілепсію.

Список літератури

1. ILAE Commission report. Commission of European Affairs: Appropriate Standards of Epilepsy Care across Europe // *Epilepsia*. — 1997. — Vol. 38 (11). — P. 1245-1250.
2. Perucca E. Epilepsy in the new millenium: drug development // *Epilepsia*. — 2002. — Vol. 43, suppl. 8. — P. 3.
3. Sander J.W., Hart Y.M. Epilepsy: questions and answers. — Merit Publishing International, 1999. — 184 p.
4. Shorvon S.D., Sander J.W.A.S. Historical introduction // *The treatment of epilepsy* / Eds. S. Shorvon, F. Dreifuss, D. Fish, D. Thomas. — Oxford, 1996. — P. 17-44.
5. Smith D.F., Appleton R.E., MacKenzie J.M., Chadwick D.W. *An Atlas of Epilepsy*. — New York, London: The Parthenon Publishing Group, 1998. — 158 p.
6. Wolf P. (ed.) *Epileptic Seizures and Syndromes*. — London: J. Libbey, 1994.
7. Непароксизмальные эпилептические расстройства: Руководство для врачей / Зенков Л.Р. — М.: МЕДпресс-информ, 2007. — 280 с.
8. Гузева В.И. Эпилепсия и неэпилептические пароксизмальное состояния у детей. — М.: ООО «МИА», 2007. — 568 с.
9. Эпилептология детского возраста: Руководство для врачей / Под ред. А.С. Петрухина. — М.: Медицина, 2000. — 624 с.
10. Клиническая детская неврология: Руководство / Под ред. А.С. Петрухина. — М.: ОАО «Издательство «Медицина», 2008. — 1088 с.
11. Panayiotopoulos C.P. *The epilepsies: seizures, syndromes and management*. — Bladon Medical Publishing, 2005. — 541 с.

12. Евтушенко С., Омеляненко А. Клиническая ЭЭГ у детей. — Донецк: Донеччина, 2005. — 860 с.

13. *The treatment of epilepsy* / Ed. by S. Shorvon, E. Perucca, G. Engel. — Oxford: Wiley-Blackwell, 2009. — v.1.-v.2- 1978 p.

14. Зенков Л.Р. Клиническая эпилептология (с элементами нейрофизиологии): Руководство для врачей. — М.: ООО «МИА», 2010. — 408 с.

15. Карлов В.А. Эпилепсия у детей и взрослых женщин и мужчин: Руководство для врачей. — М.: ОАО «Издательство «Медицина», 2010. — 720 с.

16. Литовченко Т.А. Эпилепсия: терминология, эпидемиология, классификация, этиология, патогенез // *НейроNEWS. Неврология и нейропсихиатрия*. — 2010. — № 2.

Отримано 23.04.12 □

Сухоносова О.Ю., Гасюк Г.И.

Харьковская медицинская академия последипломного образования

АНАЛИЗ РАСПРОСТРАНЕННОСТИ ЭПИЛЕПСИИ И ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ЕЮ СРЕДИ ДЕТСКОГО НАСЕЛЕНИЯ ХАРЬКОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Резюме. В статье представлены результаты эпидемиологического исследования заболеваемости эпилепсией, ее различными клиническими формами и анализ причин и структуры инвалидности у детей, больных эпилепсией, в Харьковской области.

Ключевые слова: эпилепсия, эпидемиология, дети.

Sukhonosova O.Yu., Gasyuk G.I.

Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education, Kharkiv, Ukraine

ANALYSIS OF EPILEPSY PREVALENCE AND INCIDENCE OF THIS DISEASE AMONG CHILDREN IN KHARKIV REGION

Summary. The paper deals with the results of epidemiological study of epilepsy incidence, prevalence of its clinical forms and analysis of the reasons and structure of disability in epileptic children in Kharkiv Region.

Key words: epilepsy, epidemiology, children.